

Compatibilitatea/incompatibilitatea calității de avocat cu funcția de președinte al consiliului de administrație al unei regii autonome

Regiile autonome sunt definite ca întreprinderi publice, în conformitate cu Legea nr. 15/1990 și OG nr. 109/2011. Sunt avute în vedere și prevederile art. 29 alin. 1 lit. e din Statutul profesiei de avocat, care vizează numai calitatea de președinte al unui consiliu de administrație în cadrul unei societăți comerciale pe acțiuni și nu ale unei regii autonome. În privința incompatibilităților aferente calității de avocat, există dispoziții legale, atât la nivelul Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cât și în Statutul profesiei de avocat.

Astfel, art. 15 lit. a din Legea nr. 51/1995 prevede că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat. În completare, art. 29 alin. 1 lit. e din Statut precizează că este incompatibilă cu exercitarea profesiei de avocat calitatea de președinte al consiliului de administrație al unei societăți comerciale pe acțiuni.

Calitatea pentru care se antamează problema incompatibilității este cea de președinte la consiliului de administrație al unei întreprinderi publice (regie autonomă) așa cum este reglementată această entitate de Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale și OG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, așa cum a fost modificată de OUG nr. 51/2013.

În conformitate cu art. 1 din Legea nr. 15/1990 **unitățile economice de stat**, indiferent de organul în subordinea căruia își desfășoară activitatea, **se organizează și funcționează**, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, **sub forma de regii autonome** sau societăți comerciale.

Regiile autonome sunt persoane juridice și funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară (art. 3 alin. 1 din Legea nr. 15/1990).

Potrivit art. 2 pct. 2 lit. a din OG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, prin „**întreprindere publică**” se înțelege, printre altele, și **regia autonomă** înființată de stat sau de o unitate administrativ teritorială. Regiile autonome **sunt administrate de un consiliu de administrație format din 5-7 persoane** (art. 5 alin. 1 din OG nr. 109/2011), iar componența acestuia este prevăzută la art. 5 alin. 2 din aceeași ordonanță.

În conformitate cu art. 8 alin. 3 și 4 din OG nr. 109/2011 (așa cum a fost modificat de OUG nr. 51/2003) **remunerația membrilor** consiliului de administrație (neexecutivi și executivi) este formată dintr-o **indemnizație fixă lunară** care nu poate depăși media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar din ramura în care își desfășoară activitatea regia autonomă sau nu poate depăși de 6 ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar din ramura în care își desfășoară activitatea regia autonomă.

Administrația și conducerea regiilor autonome este guvernată de regulile impuse de art. 5-24 din OG nr. 109/2011. Consiliul de administrație reprezintă regia autonomă în raport cu terții și în justiție. În lipsa unei stipulații contrare în actul de înființare, consiliul de administrație reprezintă regia prin președintele său.

Președintele consiliului de administrație nu poate fi numit și director general al regiei autonome (art. 19 din ordonanță).

Prin raportare la dispozițiile legale în materie de incompatibilitate reglementate la nivelul Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat, considerăm că problematica analizată trebuie analizată atât în litera legii, cât și în spiritul acesteia.

Astfel, art. 29 alin. 1 lit. e din Statut face trimitere la mai multe calități care determină incompatibilitatea: președinte al consiliului de administrație, președinte al consiliului de supraveghere, membru în comitetul de direcție **sau** în directoratul unei societăți comerciale pe acțiuni. Din analiza textului legal se poate observa că legiuitorul oferă două ipoteze, folosind disjunctivul „sau”: președinte al consiliului de administrație (...) sau membru al directoratului unei societăți pe acțiuni. În acest sens, se poate concluziona că s-a avut în vedere efectiv calitatea de președinte al consiliului de administrație, indiferent de forma juridică în care funcționează acest organism (regie autonomă, societate comercială, etc.). Atunci când s-a dorit să se facă o limitare, s-a prevăzut expres (cazul directoratului specific societăților pe acțiuni). Prin prisma acestei interpretări funcția de președinte al consiliului de administrație al unei regii autonome este incompatibilă cu calitatea de avocat.

Chiar dacă nu se poate accepta interpretarea mai sus-propusă, concluzia de incompatibilitate este aceeași, dar prin aplicarea altor texte legale. Astfel, art. 15 lit. b din Legea nr. 51/1995 prevede că exercitarea profesiei de avocat este **incompatibilă cu ocupații care lezează (...) independența profesiei**. Prin această dispoziție legală s-a urmărit ca avocatul să nu îndeplinească a altă activitate care l-ar pune într-o poziție subordonată și care ar veni în contradicție cu libertatea și independența profesiei.

Președintele consiliului de administrație este evident membru al acestui organism și **este numit (ca toți ceilalți membri) de autoritatea publică tutelară și de Ministerul Finanțelor Publice**, în cazul reprezentantului acestei instituții (art. 5 alin. 3 din OG nr. 109/2011). Se poate observa că nu sunt aleși, ci numiți, ceea ce implică aspectul de subordonare. În același sens, **remunerația membrilor consiliului de administrație este stabilită de autoritatea publică tutelară** (art. 8 alin. 2 din OG nr. 109/2011). De asemenea, autoritatea publică tutelară încheie cu administratorii regiei autonome (membrii consiliului de administrație) contracte de mandat având ca obiect administrarea regiei autonome, care constituie anexa la **actul administrativ de numire** (art. 12 alin. 1 din OG nr. 109/2011). În fine, **membrii consiliului de administrație pot fi revocați oricând** (art. 12 alin. 3 din OG nr. 109/2011). Din aceste dispoziții legale rezultă foarte clar relația de subordonare dintre membrii consiliului de administrație (implicit și a președintelui) față de autoritatea publică tutelară, context în care această funcție de președinte al consiliului de administrație este incompatibilă cu cea de avocat, în baza art. 15 lit. b din Legea nr. 51/1995.

Considerăm că mai poate fi luată în discuție o situație de incompatibilitate raportat la situația de fapt invocată. În conformitate cu art. 15 lit. a din Legea nr. 51/1995 exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat. Se poate observa că potrivit art. 8 din OG nr. 109/2011 **membrii consiliului de administrație, implicit și președintele sunt remunerați cu o indemnizație lunară fixă, similară salariului**. Este acceptat faptul că prin incompatibilitatea prevăzută de art. 15 lit. a din

Legea nr. 51/1995 nu ar trebui avut în vedere restrictiv numai cazul în care plata se face în baza unui contract individual de muncă, ci și situațiile care implică o plată periodică, fixă și având la baza o relație de subordonare. Și sub acest aspect concluzionăm că funcția de președinte al consiliului de administrație al unei regi autonome este incompatibilă cu cea de avocat.

(Opinia Departamentul de studii, cercetări juridice și cooperare internațională din cadrul INPPA, validată de către Comisia Permanentă din 02.09.2016)